
Fastleger i nordsjøturnus

LEGELIVET

MARTIN HARBITZ

martin.b.harbitz@uit.no

Martin Harbitz (f. 1985) jobber som fastlege ved Lyngen legekontor og er ph.d.-kandidat ved Nasjonalt senter for distriktsmedisin, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet.

Etter flere år med legeløs liste og vikarstafetter trengte Lyngen kommune å tenke nytt. Fastleger i nordsjøturnus har sikret kommunen stabil legedekning siden 2014.

Foto: Marie Louise Somby

Lyngen kommune, den store halvøya på 70 grader nord i Troms, sto i en vanskelig situasjon da legevaktsamarbeidet med Storfjord kommune tok slutt i 2014.

Kommunen spurte seg selv: Hvilke behov for legetjenester har befolkningen? Hvilke endringer må i så fall gjøres i den gamle ordningen for å møte behovene? Og hvilke leger vil vi ha?

Frem til da hadde tilreisende vikarer dekket de fleste av legevaktene i kommunen. Dagens ambulanspersonell forteller om vakter preget av usikkerhet knyttet til legens kompetanse og språklige ferdigheter. Så dukket tre skiglade og arbeidssultne fastleger opp på helsesjefens kontor med det som ble løsningen på kommunens fastlegemangel.

Tre leger deler én hjemmel

Initiativtaker og snart spesialist i allmennmedisin, Sveinung Ekse, foreslo sammen med Bjarte Skille, også snart spesialist i allmennmedisin og «idrettsgeriater» av interesse, følgende plan: Tre leger deler én hjemmel. De jobber to uker på, fire uker av, alle med 100 % stilling. Stillingen inkluderer legevaktarbeid fra klokken 1200 til klokken 0800 i 12 av 14 dager (turnuslege dekker de to resterende dagene).

Inkludert i arbeidet er 40 % stilling på sykehjemmet og kurativt arbeid knyttet til listeinnbyggerne de resterende 60 %. Kommunen betaler fastlønn, KLP-pensjon og 30 % av egen inntjening til legene. Slik ble fastleger i nordsjøturnus en realitet i Lyngen.

Befolkningen i Lyngen blir stadig eldre, og sykdomsbildet på legekantoret er ofte preget av geriatrik kompleksitet. I løpet av de siste fire arbeidsdagene mens denne teksten ble skrevet (mars 2018), har to skredalarmer gått. Fjellene er bratte og farten høy – ekstrem skikjøring byr på krevende lege- og redningsarbeid (1). Lyngen er dermed en perfekt plass for en idrettsgeriater. Og det er ikke bare utenfor løypa det kjøres hardt: I sommer var det to bilulykker, begge med unge sjåførere, begge med høy fart og begge på samme natt (2).

Intenst arbeid og intens fritid

Under et grunnkurs i spesialiteten allmennmedisin i år spurte jeg kolleger om hva de syntes om rammebetingelsene for nordsjøturnus. De fleste syntes de virket gode og fristende, men enkelte pekte på utfordringer knyttet til familiesituasjon med små barn. Det er forståelig. En annen faglig utfordring ligger i oppfølging av pasientene. Nav-møter og oppfølgingssamtaler må planlegges, og komplekse pasienter med tverrfaglige utfordringer kan se seg nødt til å bli fulgt opp av tre forskjellige leger.

Nordsjøturnusen i Lyngen har vart i snart fire år. Den ene legeløse listen er nå blitt svært legefaste. Legevakten, sykehjemmet og det varierte kommunale helsetilbudet fungerer godt med fastleger som kjenner tilbudene i sin kommune.

Ordningen omtales som en vinn-vinn-situasjon. Regnskapstall fra tiden med vikarstafetter viser at nordsjøturnus ikke er et fordyrende alternativ. De andre fastlegene (n = 3) i Lyngen jobber kurativt på dagtid, og kommuneoverlegen er bakvakt når turnuslegen går legevakt. Ordningen gjør at de resterende tre fastlegene i Lyngen ikke går vakter. Det medfører altså ingen økt vaktbelastning på de andre fastlegene når én av dem tar permisjon eller drar på kurs.

Ordningen med nordsjøturnus må tilpasses de lokale forholdene og vaktbelastningen på legevakt. For legene i Lyngen er det en viktig forutsetning at kommunen er ansvarlig for vikar i tilfelle langvarig sykdom. Forutsigbarhet er helt nødvendig når man jobber i turnus. Med lokale tilpasninger og en samarbeidsvillig kommune har man med nordsjøturnus klart å rekruttere og stabilisere fastleger i Lyngen.

44 var for øvrig antallet kvalifiserte søkere da stillingen med nordsjøturnus ble lyst ut. Lyngen lokker leger.

LITTERATUR

1. Holte MA. Deres tøffeste redningsaksjon noen gang. Nordlys.no, 2018. <https://www.nordlys.no/rode-kors/lyngen/var/deres-toffeste-redningsaksjon-noen-gang-det-var-ekstreme-forhold-og-helt-i-ytterkant-av-det-som-er-mulig/f/5-34-823139> (15.5.2018).
2. Hestdahl KB. Person satt fastklemt etter bilulykke. Framtidinord.no, 2017. <https://www.framtidinord.no/nyheter/2017/08/23/Person-satt-fastklemt-etter-bilulykke-15193080.ece> (15.5.2018).

Publisert: 17. september 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0327
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 19. juni 2026.